

**Adunarea Generală
a membrilor titulari și
membrilor corespondenți
ai Academiei de Științe
a Moldovei**

**General Assembly
of full members
and corresponding members
of the Academy
of Sciences of Moldova**

HOTĂRÂRE

15 aprilie 2025

mun. Chișinău

Nr. VII/1

Cu privire la alegerea membrilor de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei

În temeiul art. 72 din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15.07.2004 (republicat), punctelor 11, 18, 30-32 din Statutul Academiei de Științe a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Adunării generale a AȘM nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare), precum și punctelor 33-40 ale Regulamentului privind alegerea membrilor titulari (academicieni), membrilor corespondenți și membrilor de onoare ai AȘM, aprobat prin Hotărârea Adunării generale a membrilor titulari (academicieni) și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei nr. IV/1 din 26 octombrie 2022 (în redacție nouă), în cadrul Sesiunii a VII-a a Adunării generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM au fost examinate candidaturile înaintate de Secțiile de științe ale AȘM pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei. Referințele privind activitatea persoanelor pentru alegerea în calitate de membru de onoare al AȘM au fost prezentate de acad. Ion TIGHINEANU și mem. cor. Veaceslav URSACHI (Secția de științe exacte și ingineresti), acad. Eva GUDUMAC (Secția de științe ale vieții).

Ca urmare a examinării referințelor prezentate asupra activității candidaților înaintați de Secțiile de științe pentru alegerea în calitate de membru de onoare al AȘM, precum și a dezbaterilor la acest subiect, Adunarea generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei **A CONSTATAT:**

I) În corespundere cu domeniile științifice, în cadrul Adunărilor membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secțiilor de științe au fost examinate candidaturile înaintate pentru alegerea în calitate de membri de onoare ai AȘM (proces-verbal nr. 2 al Adunării membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secției de științe exacte și ingineresti din 3 iulie 2024; proces-verbal nr. 3 al Adunării membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secției de științe exacte și ingineresti din 12 decembrie 2024; proces-verbal nr. 1 al Adunării membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secției de științe exacte și ingineresti din 11 martie 2025; proces-verbal nr. 1 al Adunării membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secției de științe ale vieții din 11 decembrie 2024).

Adunările membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secțiilor de științe au examinat și aprobat candidaturile următoarelor persoane în calitate de membri de onoare ai AȘM:

– **Secția de științe exacte și ingineresti** a înaintat următoarele candidaturi: membru titular al Academiei Române dr. Nicolae Victor ZAMFIR; dr. hab., profesor, membru titular al Academiei de Științe din Lituania Jūras BANYŠ; dr., profesor Xiao Yu YANG, Laboratorul comun de colaborare internațională de tehnologie avansată pentru sinteza și prelucrarea materialelor al Ministerului Educației din China;

– **Secția de științe ale vieții** a înaintat următoarele candidaturi: dr., prof. univ. Mircea BEURAN, președinte al Academiei de Științe Medicale din România; dr., prof. univ. Cristian LUPĂȘCU, Departamentul de Chirurgie al Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași; dr., profesor Richard John ROBERTS, expert în biologie moleculară, laureat al Premiului Nobel pentru Fiziologie sau Medicină în 1993, New England Biolabs, SUA.

a) Cu referire la activitatea acad. Nicolae Victor ZAMFIR, înaintat de Secția de științe exacte și ingineresti pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei, s-a menționat că acad. Nicolae Victor Zamfir, vicepreședinte al Academiei Române, este un savant notoriu, domeniile de cercetare ale căruia se referă la studiul structurii nucleului atomic. Printre principalele rezultate științifice, obținute în acest domeniu, se enumeră elaborarea fenomenologiilor globale ale datelor de structură nucleară și a evoluției lor, deduse din măsurători experimentale de parametrii de structură nucleară și compararea rezultatelor cu diverse calcule de modele teoretice. Prof. Nicolae Victor Zamfir a absolvit Universitatea din București cu diplomă de merit (1976) și a obținut titlul de doctor în fizică la Institutul Central de Fizică din București (1984). Și-a completat studiile prin programe de specializare, efectuate la Institutul de Fizică Nucleară al Universității din Köln, la Brookhaven National Laboratory, Upton, New York, SUA, la Universitatea Yale, New Haven, Connecticut, SUA ș.a. Membru corespondent al Academiei Române (2006), membru titular (2015), a fost ales vicepreședinte al Academiei Române în 2022. Acad. Nicolae Victor Zamfir s-a impus ca un cercetător de valoare internațională, exercitând importante funcții de conducere. În anii 2004–2020 a fost director general al Institutului Național de Fizică și Inginerie Nucleară (IFIN) din Măgurele și director al Proiectului „Extreme Light Infrastructure-Nuclear Physics (ELI-NP) între 2012 și 2020, ce găzduiește cel mai puternic laser din lume cu o putere de 10 PetaWatts, marcând o premieră în cercetarea mondială și fiind un centru unic în lume din punct de vedere al tehnologiei, performanței și capabilității tehnico-științifice. A ocupat poziția de ministru plenipotențiar pe probleme de știință în capitala Statelor Unite ale Americii, Washington DC în 2021–2022. Rezultatele activității științifice au fost publicate în peste 500 de lucrări, dintre care peste 300 de lucrări în reviste de specialitate cotate internațional (ISI), care au fost citate de peste 10.000 ori (factor Hirsch – 52). A prezentat peste 200 de lecții invitate și comunicări la manifestări internaționale. A fost membru al comitetelor consultative la peste 40 de conferințe internaționale și coorganizator a peste 20 de conferințe, workshop-uri și școli de vară. Acad. Nicolae Victor Zamfir a fost membru în Comitetul de Fizică Nucleară NuPECC, Fundația Europeană de Știință (2005–2008), membru al Consiliului de Fizică Nucleară al Societății Europene de Fizică (2007–2013) cu un mandat de președinte în 2012–2013, membru al Biroului Executiv al Consiliului Societății Europene de Fizică (2015–2019), vicepreședinte al consiliului științific al FAIR (2011–2015), membru al Societății Române de Fizică și președinte 2009–2017, reprezentant al României la CERN Scientific Council (2010–2016), la International Union of Pure and Applied Physics – IUPAP (2008–2019). În anii 2005–2016 a fost reprezentant plenipotențiar al Guvernului României la IUCN Dubna, având o colaborare strânsă cu cercetătorii de la instituțiile de cercetare din Republica Moldova, delegați la IUCN.

b) Cu referire la activitatea acad. Jūras BANYS, înaintat de Secția de științe exacte și ingineresti pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei, s-a menționat că acad. Jūras Banys este președinte al Academiei de Științe din Lituania și profesor la Universitatea din Vilnius. A absolvit cu mențiune Universitatea din Vilnius (1976) și a obținut titlul de doctor în fizică (1990) și titlul de doctor habilitat (2000). Și-a completat studiile prin programe de specializare, efectuate la Universitatea Oxford din Marea Britanie și la Universitatea din Leipzig, Germania. S-a impus ca un cercetător de valoare internațională, exercitând importante funcții de conducere. În anii 2003–2007 a fost decan al Facultății de Fizică al Universității din Vilnius, vicerector pentru cercetare (2007–2012) și rector (2012–2015). În 2011 a fost ales membru al Academiei de Științe din Lituania, iar din 2017 ocupă funcția de președinte al Academiei de Științe din Lituania. Acad. Jūras Banys este cunoscut la nivel mondial pentru rezultate remarcabile în domeniul fizicii și științei materialelor, precum identificarea tranzițiilor de fază într-un număr important de materiale ceramice fero-electrice, perovskite, nanocarbonice și alte materiale compozite, aplicarea spectroscopiei dielectrice de bandă largă și rezonanței electronice de spin pentru studiul dinamicii moleculare și a rețelei cristaline, rețelelor metalo-organice, feroelectricității, sticlelor dipolare, relaxorilor și materialelor multiferoice. A realizat numeroase proiecte internaționale din cadrul programelor FP5, FP6, FP7, NATO, Lituania-Elveția (LT-CH), Agenției Europene de Apărare (EDA) etc. Este autor a peste 600 de lucrări științifice și peste 1300 de prezentări la conferințe internaționale, dintre care mai mult de 15 rapoarte invitate în ultimii 7 ani. Este membru al Comitetului internațional al Conferinței Europene pentru aplicațiile dielectricilor polari, al Comitetului European pentru feroelectricitate, al Comitetului Internațional pentru electroceramică, al Comitetului Societății AMPERE, al Institutului Inginerilor Electrotehnicieni și Electroniști (IEEE). Este membru de onoare al Academiei Letone de Științe, membru corespondent al Academiei Saxone de Științe (Germania) și Doctor Honoris Causa al Universității Naționale din Uzhhorod (Ucraina). A fost distins cu Premiul Povilas Brazdžiūnas al Academiei de Științe din Lituania (2000) și Premiul Lituanian pentru Știință (2002; 2023), Crucea de ofițer a Ordinului Marelui Duce Lituanian Gediminas, Statueta Sfântului Cristofor și Medalia Academiiilor Baltice de Științe. Acad. Jūras Banys promovează activ colaborarea dintre Academia de Științe din Lituania și Academia de Științe din Moldova prin participarea și luările de cuvânt la evenimentele consacrate aniversărilor AȘM, semnarea Acordului de colaborare între Academia de Științe a Moldovei și Academia de Științe a Lituaniei, organizarea ședințelor de lucru comune ale Prezidiului Academiei de Științe a Moldovei și Prezidiului Academiei de Științe din Lituania.

c) Cu referire la activitatea prof. Xiao-Yu YANG, înaintat de Secția de științe exacte și ingineresti pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei, s-a menționat că dl Xiao-Yu Yang este director adjunct al Laboratorului comun de colaborare internațională de tehnologie avansată pentru sinteza și prelucrarea materialelor al Ministerului Educației din China și profesor asociat la Școala de inginerie și științe aplicate al Universității Harvard din SUA. A susținut teza de doctor în științe prin cotutelă în domeniul chimiei anorganice la Universitatea Jilin din China și Universitatea Notre Dame din Belgia (2007). Din 2011 este expert și copreședinte al disciplinelor naționale de prim rang pe domeniul NANOBIO al Universității de Tehnologie din Wuhan (WHUT), laboratorul-cheie de stat de tehnologie avansată pentru sinteza și procesarea materialelor în China, din 2013 este membru cu statut permanent la Institutul de Chimie Anorganică și Structurală, Universitatea Heinrich-Heine Dusseldorf, în 2019 – membru al Societății Regale de Chimie, Marea Britanie. A fost distins cu titlul „Om de știință cu realizări deosebite” (Consiliul Național de Cercetare, Marea Britanie); „Premiul pentru Științele Naturii” (clasa I,

provincia Hubei, China); „Premiul național pentru teză de doctorat excepțională” (Societatea de Inginerie și Industrie Chimică din China); „Premiul pentru energie durabilă” al Congresului pentru materiale avansate din Asia. În 2022 a fost printre „Cei mai buni 2% oameni de știință din lume” (conform Universității din Stanford & Elsevier publishing); a fost apreciat cu „Premiul național pentru inovație” privind colaborarea industrie-universitate-cercetare din China; „Premiul pentru contribuție remarcabilă” (Premiul LIANG Liang-Sheng pentru progresul în știință și tehnologie, provincia Hubei, China). A fost organizator și gazdă a peste 240 de prelegeri internaționale de frontieră în domeniul materialelor interdisciplinare, la care au participat tineri din peste 25 de țări. Are 242 de publicații în Scopus, printre care articole publicate în reviste cu factor de impact mai mare decât 20 și articole cu peste 1000 de citări, 51 de patente, H-index – 46 și peste 9600 de citări; 19 articole au fost menționate pe coperta revistelor internaționale și cca 30 de articole au fost apreciate în mass-media. Prof. Xiao-Yu Yang va participa la Școala de vară „Calea spre descoperiri științifice”, organizată de AȘM, și va contribui la facilitarea participării tinerilor din Republica Moldova la prelegerile internaționale de frontieră, pe care le organizează în China.

d) Cu referire la activitatea prof. univ. Mircea BEURAN, înaintat de Secția de științe ale vieții a AȘM pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei, s-a menționat că desfășoară o activitate științifică bogată, concretizată în 19 cărți și monografii de specialitate, capitole în 18 tratate naționale. A publicat 184 de lucrări în reviste indexate ISI-Thompson, cu factor Hirsch de 22; are 4878 de citări în diverse publicații de prestigiu. Are articole publicate în reviste cu factor mare de impact: Scientific Reports (IF = 4.011), Pancreatology (IF = 3.241), American Journal of Surgery (IF = 2.201), Journal of Gastrointestinal Surgery (IF = 2.686), Colorectal Disease (IF = 2.997), Hepatobiliary and Pancreatic Diseases International (IF = 1.576), Lancet (IF = 59.102), JAMA Oncology (IF = 22.416), BMJ (IF = 27.604), British Journal of Surgery (IF = 5.572), World Journal of Surgery (IF = 2.768). A publicat 47 de lucrări științifice, apărute în PUB MED. Este o prezență constantă la congrese internaționale (100 de lucrări), congrese naționale, simpozioane, la care a susținut 478 de rapoarte. Prof. Mircea Beuran a câștigat prin concurs proiecte de cercetare și a participat la 19 studii clinice. A fost director la 4 granturi de cercetare, câștigate prin competiție internațională sau națională: „Manager de proiect la Bionanomateriale inovative pentru tratament și diagnostic” Proiecte componente Pr.43/2018; „PN-II-PT-PCCA-2013-4-0006 la Studiul prin imunofluorescență a efectului nanoparticulelor de oxid de fier funcționalizate asupra celulelor tumorale rectale maligne”, 2014; „Advanced workshop on acute care surgery in trauma and abdominal emergencies” (PN-II-ID-WE-2012), 2012; „Semnalizarea intracelulară în adenocarcinomul gastric și esofagian”, GECS, 2007. Relația de colaborare cu chirurgii din Republica Moldova datează din anii 2000, Prof. Mircea Beuran participând la evaluarea și susținerea unor teze de doctorat, îndrumate de acad. Gheorghe Ghidirim, la USMF „Nicolae Testemitanu” din Republica Moldova. A avut o colaborare fructuoasă cu membrii marcanti ai școlii chirurgicale de la Chișinău: prof. dr. Maloman și prof. V. Hotineanu. Profesorul Beuran a participat cu lucrări valoroase la congresele colegilor chirurghi din Republica Moldova și a fost distins cu titlul de Doctor Honoris Causa al USMF „Nicolae Testemitanu”. Împreună cu profesorul Silviu Constantinoiu, au realizat unirea celor două Societăți de Chirurgie din România și Republica Moldova. În calitate de șef de clinică și îndrumător de activitate didactică, a contribuit la formarea medicilor rezidenți din Republica Moldova, care au devenit specialiști chirurghi în țară și în străinătate.

e) Cu referire la activitatea prof. univ. Cristian LUPAȘCU, înaintat de Secția de științe ale vieții pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei, s-a menționat că are o activitate științifică bogată, concretizată în 7 monografii de specialitate ca prim

autor, 27 de capitole în tratate naționale. A publicat 47 de lucrări în reviste indexate ISI-Thompson, 24 ca autor principal, peste 80 de lucrări în reviste de circulație internațională, indexate în Index Medicus, Index Copernicus, Medline și Pubmed, având peste 360 de citări în diverse publicații de prestigiu. A fost director a 5 granturi de cercetare, câștigate prin competiție internațională: ESOT – European Society for Organ Transplantation, Universite Catholique de Louvain-Hop. „St. Luc” – Bruxelles, CERMA – France; responsabil național în proiectul internațional COST; coordonator pentru Regiunea de Nord-Est al proiectului POSDRU al Academiei Române „Dezvoltarea Competentelor în Transplant”; specialist în 4 proiecte de cercetare naționale (CNCSIS și CEEX); coinvestigator în 14 studii și trialuri clinice internaționale. Are factor Hirsch – 11 și scor Research Gate – 29,79. Majoritatea lucrărilor din ultimii ani sunt dedicate chirurgiei oncologice și hepato-bilio-pancreatice, domeniu în care a introdus tehnici chirurgicale novatoare. Cea mai importantă realizare a prof. Cristian Lupașcu a fost crearea Centrului de Transplant Hepatic și a Programului de Transplant de la Spitalul Universitar de Urgențe „Sf. Spiridon” Iași în cadrul Clinicii II Chirurgicale. În iunie 2016, în urma acreditării Centrului, a efectuat împreună cu profesorul Irinel Popescu primul transplant hepatic din afara capitalei țării, primul din Iași și din Republica Moldova. În 8 ani a realizat 57 de proceduri de transplant hepatic, inclusiv de la donator în viață. Relația specială de colaborare și prietenie cu chirurgii din Republica Moldova datează din anii 2000, prof. Cristian Lupașcu participând la evaluarea și susținerea unor teze de doctorat la USMF „Nicolae Testemițanu”. Prof. Lupașcu a participat activ la ultimele 4 ediții ale Congresului Asociației Chirurgilor din Republica Moldova „Nicolae Anestiade” cu lucrări personale și ale colaboratorilor săi din Clinicile I-II Chirurgie. În calitate de șef de clinică și îndrumător de activitate didactică, a contribuit la formarea medicilor rezidenți din Republica Moldova, care au devenit specialiști chirurghi în țară și în străinătate.

f) **Cu referire la activitatea profesorului Richard John ROBERTS**, înaintat de Secția de științe ale vieții pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei, s-a menționat că este un expert în biologie moleculară, laureat al Premiului Nobel pentru Fiziologie sau Medicină în anul 1993, împreună cu Phillip A. Sharp, pentru descoperirea sa independentă a „genelor divizate”. În 1977 Roberts și o echipă care includea prof. Thomas Broker, Louise Chow și Richard Gelinău au stabilit că genele adenovirusului – unul dintre virușii care provoacă răceala obișnuită – sunt discontinue: segmentele de ADN care codifică proteine sunt întrerupte de întinderi lungi de ADN ce nu conțin informații genetice. Segmentele de codificare se numesc exoni, cele necodificatoare – introni. O echipă de cercetare care activează la Institutul de Tehnologie din Massachusetts, sub conducerea profesorului Sharp, a produs aceeași descoperire în același an. Anterior, pe baza studiilor asupra ADN-ului bacterian, biologii credeau că genele constau din porțiuni neîntrerupte de ADN, toate acestea codând structura proteinelor. De atunci s-a stabilit că structura genică discontinuă descoperită de Roberts și Sharp este cea mai comună structură găsită la organismele superioare (eucariote). Pe lângă faptul că are implicații importante pentru studiul bolilor genetice, se crede că această structură conduce evoluția, permițând ca informațiile din diferite părți ale genei să fie reunite în noi combinații. Prof. Richard Roberts a publicat 323 de articole în reviste internaționale, are cca 31 000 de citări. La 11 martie 2022 prof. Richard Roberts a participat la teleconferința organizată de AȘM în susținerea comunității științifice din Ucraina, în contextual agresiunii militare din partea Federației Ruse. La 15 iunie 2023 prof. Richard Roberts a susținut prelegerea „Calea mea spre Premiul Nobel” în cadrul Școlii de vară, organizate la AȘM. La 12 noiembrie 2024 prof. Richard Roberts a participat online la lansarea Deceniului Internațional al

Științelor pentru Dezvoltare Durabilă, organizată de Academia de Științe a Moldovei și Academia Română, în colaborare cu academiile de ramură din România.

II) În conformitate cu punctul 32 al Statutului Academiei de Științe a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Adunării generale a AȘM nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare), punctelor 33-40 ale Regulamentului privind alegerea membrilor titulari (academicieni), membrilor corespondenți și membrilor de onoare ai AȘM, aprobat prin Hotărârea Adunării generale a membrilor titulari (academicieni) și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei nr. IV/1 din 26 octombrie 2022 (în redacție nouă), cu votul expus de membrii titulari și membri corespondenți, și luând în considerare referințele prezentate de Secțiile de științe privind activitatea acad. Nicolae Victor ZAMFIR; dr. hab., profesor, membrului titular al Academiei de Științe din Lituania Jūras BANYŠ; dr., profesor Xiao Yu YANG, Laboratorul comun de colaborare internațională de tehnologie avansată pentru sinteza și prelucrarea materialelor al Ministerului Educației din China (înaintați de Secția de științe exacte și ingineresti); dr., prof. univ. Mircea BEURAN, președinte al Academiei de Științe Medicale din România; dr., prof. univ. Cristian LUPAȘCU, Departamentul de Chirurgie al Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași; dr., profesor Richard John ROBERTS, expert în biologie moleculară, laureat al Premiului Nobel pentru Fiziologie sau Medicină (1993), New England Biolabs, SUA (înaintați de Secția de științe ale vieții), Adunarea generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei din 15 aprilie 2025 **HOTĂRĂȘTE:**

Se declară alese în calitate de membri de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei următoarele persoane:

- **acad. Nicolae Victor ZAMFIR**, vicepreședinte al Academiei Române (înaintat de Secția de științe exacte și ingineresti);

- **dr. hab., profesor, acad. Jūras BANYŠ**, președinte al Academiei de Științe din Lituania (înaintat de Secția de științe exacte și ingineresti);

- **dr., profesor Xiao Yu YANG**, Laboratorul comun de colaborare internațională de tehnologie avansată pentru sinteza și prelucrarea materialelor al Ministerului Educației din China (înaintat de Secția de științe exacte și ingineresti);

- **dr., prof. univ. Mircea BEURAN**, președinte al Academiei de Științe Medicale din România (înaintat de Secția de științe ale vieții);

- **dr., prof. univ. Cristian LUPAȘCU**, Departamentul de Chirurgie al Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași (înaintat de Secția de științe ale vieții);

- **dr., profesor Richard John ROBERTS**, expert în biologie moleculară, laureat al Premiului Nobel pentru Fiziologie sau Medicină (1993), New England Biolabs, SUA (înaintat de Secția de științe ale vieții).

**Președinte,
academician**

Ion TIGHINEANU

**Secretar științific general,
doctor habilitat**

Liliana CONDRATICOVA